

TRĂSĂTURILE CARACTERISTICE ALE POTENȚIALULUI FORȚEI DE MUNCĂ DIN BAZINUL HIDROGRAFIC RĂUT

Nadejda CIOCAN, Doctorandă, ASEM
Institutul de Ecologie și Geografie AȘM
nadejdaciocan@mail.ru

Abstract: Raut river basin is the largest hydrographic basin located entirely in Moldova. Its inside surface includes approximate 23% of the country, including almost all the districts of Donduseni, Drochia, Floresti, Singerei, Telenesti, Orhei and Balti. Of the total number of employees of the Republic of Moldova, basin Raut return 15,5%. Most of them being concentrated in Balti with 37,7%. In the field of industry and construction work 23,6%,and in the public administration only 7,3% of employees. In the Raut basin are 24,6% from total unemployed per country. The Donduseni district have the highest value of unemployment of 20,6%

Key words: workforce, mitarbeiter, unemployment.

INTRODUCERE

Modul de funcționare a unităților administrativ-teritoriale privind mobilitatea forței de muncă presupune o analiză aprofundată a indicilor sociali și economici. Însă desfășurarea oricărei activități economice sau sociale este de neconceput, făcând abstracție de colectivitatea umană și spațiul geografic vital acesteia. Efectivul populației din bazinul Răut este de 659 mii locuitori, însă majoritatea raioanelor se confruntă cu reducerea numărului populației [2]. Excepție făcând municipiul Bălți, în care are loc creșterea numărului populației, ca urmare a gradul înalt de urbanizare și atractivitatea economică. Scăderea numărului populației cu 9,1 mii loc. sau 1,4 % pe o perioadă de 5 ani este rapidă, în comparație cu ritmul de descreștere a populației la nivel de țară (0,2 %). Declin demografic fiind cauzat de migrația peste hotare a persoanelor cu vârstă aptă de muncă, migrația tinerilor spre centrele urbane, reducerea ratei natalității și creșterii mortalității. Situația dată influențează piața muncii printr-un dezechilibru alarmant al mecanismului cererii și ofertei forței de muncă. Iar aprecierea potențialului forței de muncă la etapa actuală este necesară servind drept bază științifică pentru determinarea tendinței de dezvoltare a economiei.

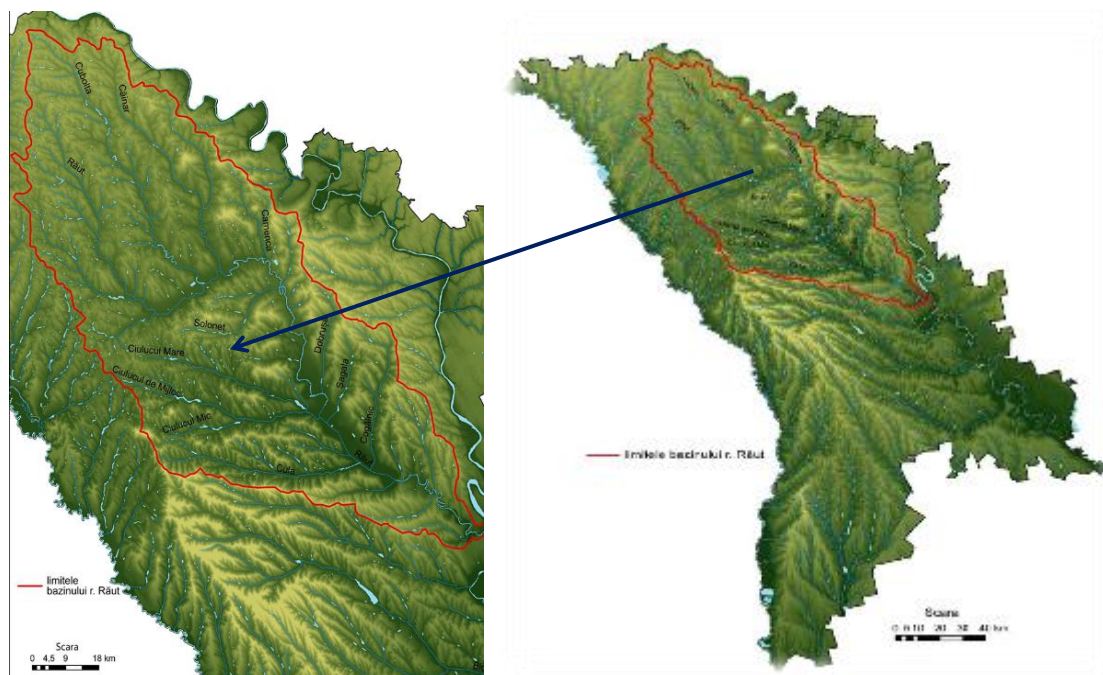

Fig.1 Bazinului Hidrografic Răut

MATERIALE ȘI METODE

Analiza pieței muncii în bazinul hidrografic Răut vizează identificarea activităților economice și ramurilor prioritare ca oportunități de angajare și potențial de desfășurare a mobilității forței de muncă.

Drept bază materială au servit sursele bibliografice în domeniul, date ale prestatorilor de servicii a forței de muncă ale Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă, Anuarul Statistic și datele în profil teritorial al Raportului BNS „Statistica Teritorială”.

La prelucrarea datelor pentru caracterizarea modului de încadrare în teritoriu a forței de muncă a fost utilizată metoda analizei, iar pentru integrarea informației și formularea concluziilor metoda sintezei. Metoda comparativă fiind utilizată în scopul comparării datelor și stabilirii direcțiilor de optimizare.

REZULTATE ȘI DISCUȚII

Din numărul total al populației bazinului hidrografic Răut de 659 mii locuitori, doar 111,2 mii persoane sau 16,8% sunt angajați oficial, aceștia reprezentând 15,5% din salariații Republicii Moldova. Unitatea administrativ-teritorială cu cea mai mare atractivitate economică este municipiul Bălți unde sunt activi 37,7% din salariații bazinului Răut. Repartiția persoanelor angajate în câmpul muncii este determinată de tipul de activitate economică. Populația se angajează cel mai frecvent în domeniul industrie și construcții unde funcționează 26 280 persoane sau 23,6%. Activitățile economice cu cele mai puține cadre sunt administrația publică și asigurările sociale cu 8068 persoane sau 7,3%.

Tabelul 1. Salariații pe activități economice în Bazinul Hidrografic Răut(BHR),2016

UAT	Total pe activități economice		Agricultura, economia vânatului, silvicultura și piscicultura		Industria și construcții		Administrație publică și apărare; asigurări sociale obligatorii		Învățământ		Alte activități de servicii	
	persoane	%	persoane	%	persoane	%	persoane	%	persoane	%	persoane	%
mun. Bălți	42000	37,8	211	1,7	14568	55,4	2364	29,3	4753	23,3	20103	45,8
Dondușeni	5672	5,1	1039	8,3	953	3,2	503	6,2	1269	6,2	1908	4,3
Drochia	11441	10,3	3233	25,8	1369	5,2	723	9	2379	11,7	3737	8,5
Florești	11470	10,3	1588	12,7	2894	11	1208	15	2248	11	3531	8,1
Râșcani	9051	8,1	2347	18,8	1212	4,6	625	7,7	2022	10	2845	6,5
Sângerei	9617	8,6	2056	16,5	1198	4,6	685	8,5	2519	12,4	3158	7,2
Orhei	15520	14	1084	8,7	3463	13,2	1272	15,8	3212	15,7	6491	14,8
Telenești	6446	5,8	934	7,5	723	2,8	688	8,5	1988	9,7	2113	4,8
Total BHR	111217	100	12492	100	26280	100	8068	100	20390	100	43886	100

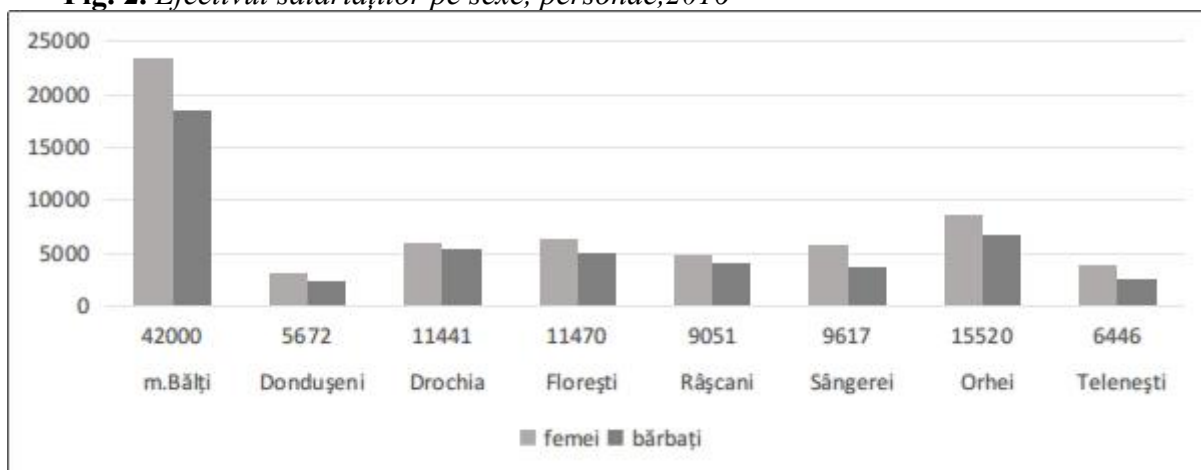
Sursa: elaborat de autor după Raportului BNS „Statistica Teritorială”[5]

În profil teritorial repartiția populației angajate pe activități economice diferă comparativ cu cea la nivel de bazin. Numărul persoanelor angajate în sectorul primar este de 12 492, din care 25,8% sunt din raionului Drochia și doar 1,7% din municipiului Bălți. În raionul Telenești sunt angajate cele mai puține cadre (2,8%), ce funcționează în industrie și construcții pe când în municipiul Bălți fiind un centru urban atractiv, sunt angajați 55,4% de salariați din industrie și construcții, 29,3% din administrație publică și asigurări sociale și 23,3% din învățământ. Raionul

Orhei la rândul său fiind o unitate administrativ-teritorială bine dezvoltată, asigură cu locuri de muncă în domeniu administrației publice și asigurării sociale cca 15,8% din populația angajată în acest domeniu. Învățământul fiind o ramură economică prioritară și cuprinzând mare parte a populației bugetare are cel mai mare număr de angajați în toate unitățile administrativ-teritoriale.

Din totalul angajaților bazinului Răut de 111 217 persoane, 62 597 persoane sunt femei și 48 620 persoane sunt bărbați. Raportul procentual fiind de 56,2% femei la 43,8% bărbați. Raioanele cu cele mai accentuate valori ale angajării în câmpul muncii a femeilor în raport cu bărbații sunt Sîngerei cu 60,7% femei și 39,3% bărbați și Telenești cu 60,7% femei și 39,4% bărbați. Cele mai mici decalaje în structura pe sexe a populației salariaate sau înregistrat în raionul Orhei unde raportul procentual dintre persoanele angajate este de 56,2% femei și 49,8% bărbați și raionul Drochia cu 53,1% femei și 43,9% bărbați.

Fig. 2. Efectivul salariaților pe sexe, personae, 2016

Sursa: elaborat de autor după Raportului BNS „Statistica Teritorială”[5]

Valorile cele mai mari ale mobilității forței de muncă în cursul anului 2016, se atestă în municipiul Bălți, ca urmare a numărului mare de persoane angajate în raport cu celelalte unități administrativ-teritoriale din limitele bazinului. Numărul persoanelor angajate în municipiul Bălți este de 9 837 salariați sau 23% față de numărul locurilor de muncă, iar al persoanelor eliberate din funcții pe parcursul anului fiind mai mare de 10 475 persoane sau 24,4% față de numărul locurilor de muncă disponibile. O pondere mai mare a salariaților eliberați în raport cu numărul locurilor de muncă se atestă și în raioanele Dondușeni (19,7%), Râșcani (14,8%) și Orhei (19,0%). Raioanele în care se înregistrează o valoare mai mare a persoanelor angajate în raport cu cele eliberate față de numărul locurilor de muncă sunt Drochia cu 13,1% salariați angajați și 11,9% eliberați, Florești cu 16,7% persoane angajate la 15,6% eliberate, Sîngerei cu 15,1% la 14,3% și Telenești cu 13,0% la 11,5%.

Cât privește locurile de muncă vacante după numărul de unități, în anul 2016, cele mai multe sau înregistrat în raionul Orhei cu 7,5% și municipiul Bălți cu 6,2% din totalul locurilor de muncă.

În raioanele Dondușeni și Drochia sunt cele mai puține locuri de muncă vacante, 48 de unități sau 0,8% și respectiv 34 unități sau 0,3% față de totalul locurilor de muncă.

Tabelul 2. Mobilitatea salariaților și locurile de muncă vacante, în anul 2016

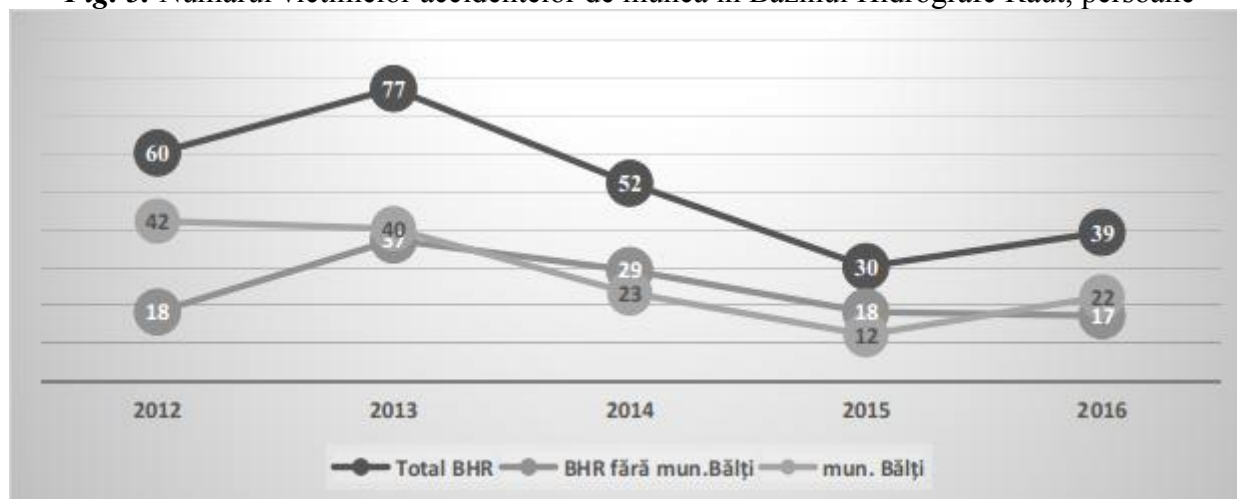
UAT	Salariați angajați în cursul anului		Salariați eliberați în cursul anului		Locuri de muncă vacante la sfârșitul anului	
	persoane	In % față de numărul locurilor de muncă	persoane	In % față de numărul locurilor de muncă	unități	în % față de total locuri de muncă
mun. Bălți	9837	23	10475	24,4	2622	6,2
Dondușeni	776	12,5	1222	19,7	48	0,8
Drochia	1420	13,1	1292	11,9	34	0,3

UAT	Salariați angajați în cursul anului		Salariați eliberați în cursul anului		Locuri de muncă vacante la sfârșitul anului	
	persoane	In % față de numărul locurilor de muncă	persoane	In % față de numărul locurilor de muncă	unități	în % față de total locuri de muncă
Florești	1775	16,7	1658	15,6	475	1,5
Râșcani	1043	14,2	1084	14,8	130	1,8
Sângerei	1188	15,1	1118	14,3	263	3,4
Orhei	2753	18,4	2852	19	1114	7,5
Telenești	800	13	704	11,5	123	2

Sursa: elaborat de autor după Raportului BNS „Statistica Teritorială”[5]

Numărul victimelor accidentate de muncă în bazinul Răut este condiționat de numărul salariaților din municipiul Bălți. În perioada 2012-2013 numărul victimelor accidentate a crescut cu 17 cazuri. Dacă excludem cazurile înregistrate în municipiul Bălți, unde în această perioadă s-a înregistrat o creștere a victimelor de 19 persoane, în restul bazinului se observă o descreștere de la 42 cazuri la 40 de cazuri. Descreșterea numărului victimelor accidentate de muncă continua să descrească până în anul 2015 când în municipiul Bălți se atestă doar 12 cazuri. În anul 2016 numărul accidentelor la muncă în bazinul Răut descrește cu 1 caz, iar în municipiul Bălți crește cu 22 de persoane. Raioanele cu cele mai reduse cazuri de accidente la muncă sunt Rîșcani și Telenești, în care în anul 2016 nu s-a atestat nici o victimă accidentată de muncă.

Fig. 3. Numărul victimelor accidentelor de muncă în Bazinul Hidrografic Răut, persoane

Sursa: elaborat de autor după Raportului BNS „Statistica Teritorială”[5]

Începând cu anul 2012 și până în 2014 numărul șomerilor înregistrați oficial descrește în bazinul Răut cu 1 451 persoane, iar în următorii doi ani crește cu 1 310 persoane.

Tabelul 3. Șomerii oficial înregistrați (la sfârșitul anului)

UAT	2012		2013		2014		2015		2016	
	persoane	%	persoane	%	persoane	%	persoane	%	persoane	%
mun. Bălți	405	6,1	314	7	316	5,9	580	8,4	582	8,8
Dondușeni	871	12,9	651	14,4	908	17,1	1151	16,7	1371	20,6
Drochia	506	7,5	492	10,9	705	13,2	848	12,3	740	11,2
Florești	1095	16,2	813	18	1188	22,3	1570	22,8	1248	18,8
Râșcani	1125	16,4	432	9,6	587	11	751	10,9	840	12,7
Sângerei	576	8,5	509	11,3	502	9,4	699	10,1	912	13,7
Orhei	1164	17,2	744	16,5	741	14	740	10,7	485	7,3

UAT	2012		2013		2014		2015		2016	
	persoane	%	persoane	%	persoane	%	persoane	%	persoane	%
Telenești	1032	15,2	553	12,3	376	7,1	558	8,1	455	6,9
Total BHR	6774	100	4508	100	5323	100	6897	100	6633	100

Sursa: elaborat de autor după Raportului BNS „Statistica Teritorială”[5]

În unitățile administrativ-teritoriale din Regiunea de Dezvoltare Nord se atestă o creștere a șomajului, ca urmare a lipsei locurilor de muncă sigure și atractive. Cea mai mare pondere a șomajului de 20,6%, a fost înregistrată în raionul Dondușeni, aici șomajul a crescut cu 7,7% în perioada 2012-2016. În raioanele din Regiunea de Dezvoltare Centru, unde populația majoritatea de vârstă tânără migrează spre capitală, ponderea șomajului s-a redus. Raioanele Orhei și Telenești au înregistrat o descreștere a șomajului în perioada de studiu de 9,9% și respectiv de 8,5%.

CONCLUZII

Bazinul hidrografic Răut cuprinde aproximativ 23% din suprafața totală a statului, unde este concentrată 18,8% din populație, iar ponderea salariaților din acest spațiu este de doar 15,5% din salariații țării sau de doar 3% din numărul total al populației Republicii Moldova. [3]. Din totalul populației angajate 56,2% sunt de sex feminin, iar ponderea șomajului se reduce cu aproximativ 2%, ca urmare a reducerii șomajului în raioanele Orhei și Telenești, în alte 6 unități administrativ teritoriale are loc creșterea valorilor șomajului.

Ca urmare a situației demografice și economice instabile la nivel de țară, sunt create condiții nefavorabile asupra forței de muncă. Caracteristicile ce amenință forța de muncă din limitele bazinului hidrografic Răut sunt reducerea numărului populație, îmbătrânirea populației, migrația sporită a persoanelor cu vârstă aptă de muncă peste hotare și în zonele urbane, dezvoltarea economică neomogenă, nivelul redus de dezvoltare a infrastructurii. În consecință are loc reducerea potențialului forței de muncă calificată, suprapopularea zonelor urbane, structura economică slab diversificată, nivelul redus de angajare în muncă a absolvenților și nivelul redus de trai.

BIBLIOGRAFIE

1. Matei C. Paladi Gh. Sainsus V. Cartea Verde a Populației Republicii Moldova. Chișinău, Ed. Statistica, 2009, 56 p.
2. Anuarele Academiei de Studii Economice ale Republicii Moldova Ediția a XI-a, Chișinău, Ed. ASEM, 2015
3. Anuarul Statistic al Republicii Moldova, 2017, În statistica.md citat la 11.08.2018
4. Mișcarea naturală a populației Republicii Moldova în 2014, În statistica.md citat la 10.08.2018
5. Raportului BNS „Statistica Teritorială”, 2017, În statistica.md citat la 09.08.2018
6. Raportul Anual de Activitate al Agenției de Ocupare a Forței de Muncă, 2017, citat la 12.09.2018